

Tanár Úrnak Tisztelettel!

56 TANULMÁNY

Dr. Korompai Gábor **70.** születésnapjára

Debrecen, 2007

A kiadványt támogatta:

**MTA Debreceni Területi Bizottsága,
Kereskedelmi és Hitelbank Rt. UNTVERSITAS Alapítványa
OTKA K62277 számú pályázata
Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési
Tanszéke**

**Szerkeszt :
© Prof. Dr. Süli-Zakar István**

**Technikai szerkesztők:
Radics Zsolt
Tóth Antal**

© DEENK Kossuth Egyetemi Kiadó, 2007

**Kiadta: a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Kossuth Egyetemi Kiadója
Felelős kiadó: Dr. Virágos Márta főigazgató
Felelős szerkesztő: Cs. Nagy Ibolya
Készült: a DE sokszorosítóüzemében, 2007-ben
Terjedelem: 38,9 A/5 ív
07-173**

„ Navigare necesse est...”

Tisztelettel és szeretettel köszöntjük
Korompai Gábor Tanár Urat 70. születésnapján

TARTALOM

EL SZÓ	9
A VÍZ SOKOLDALÚ FELHASZNÁLÁSA	
Szabó József: Tengeralatti (szubakvatikus) tömegmozgások	13
Lóki József: Vízihiány a két legnagyobb folyónk között	21
Csorba Péter: A vizek szerepe a táj m ködésében és a táji örökségminősítésekben	29
Süli-Zakar István: Kísérlet az államhatárok által szétdarabolt tiszai vízgyűjtőterület újraegyesítésére	37
Szabó Szilárd - Babka Beáta: A Fels -Tisza menti holtmedrek szennyezettsége	51
Tóth Csaba: Árvízvédelem és természetvédelem a Tisza mentén a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésének tükrében	57
Novák Tibor József: Vízfolyások nagyvárosi térben betöltött szerepének átalakulása Budapest és Bécs példáján	63
Kajati György: A vízenergia megítélése heves megyei civil szervezetek körében	73
Dávid Lóránt: „Köldökszínórok” a magyar-szlovák határ szakaszán: határon átnyúló vízturizmus-fejlesztés a Bodrog, Hernád, Ipoly folyókon	79
Bodnár Réka Kata: A duzzasztógátak környezeti hatásai és turisztikai jelent ségük	85
Bujdosó Zoltán - Radics Zsolt: Víz tározók idegenforgalmi jelent sége néhány észak-magyarországi példán keresztül	93
A KÖZLEKEDÉS TÉRFORMÁLÓ FOLYAMATAI	
Dövényi Zoltán: Békéscsaba forgalmi szerepköre kialakulásának történeti aspektusai	103
Nagy Zoltán: Miskolc város fejl dési lehet ségei - különös tekintettel az infrastruktúra területére	109
Tóth Antal: Személyi sérüléssel járó közúti közlekedési balesetek Hajdú-Bihar megyében	117
Völgyi Ágnes: Lyon villamosközlekedésének szerepe a városfejlesztésben	127
Koi Róbert: A légi közlekedés az új kihívásokkal szemben	135
Szatmári Magdolna: Debrecen és Nagyvárad elérhet sége (2005)	141
Tömöri Mihály: A debreceni bevásárlóközpontok és hipermarketek közlekedésföldrajzi elemzése	149
TÁVOLI FÖLDRÉSZEKR L	
Czimre Klára: Határon átnyúló régiók Kanada és az Amerikai Egyesült Államok határán	159
Négyesi Gábor: A Líbiai-sivatag elveszett kincse: a Zorzura-oázis	165
Kiss Anita: Elt n ben a Csád-tó	175
Radics Zsolt - Katona Péter: Az afrikai magyar vulkán	181
ENERGIAFORRÁSOK - ER FORRÁSOK	
Tar Károly: A magyarországi szélmez és a nagytérség légnymási mez kapcsolatának számszer jellemzése	189

Kozák Miklós - McIntosh Richard William: A geotermikai alapú geotektonikus földmodellezés ismeretelméleti jelentősége	199
Püspöki Zoltán - Demeter Gábor: Elég-e a szén - A felszínalatti szénélgázosítás (underground coal gasification - UCG) perspektívái Magyarországon	209
Ekéné Zamárdi Ilona: Áramliberalizáció az Európai Unióban	215
Csákberényi-Nagy Gergely: A megújuló energiaforrások potenciális beruházási helyei Hajdú-Bihar megyében	221
Bíróné Kircsi Andrea: A megújuló energiaforrások	227
EURÓPA ÚJRAÉRTELMEZÉSE	
Teperics Károly: Az Európai Unióra vonatkozó tartalmak megjelenése a földrajz tanterveiben	239
Mez Ferenc: Térértelmezések a geopolitikában	245
Cserháti Ferenc: Az európai regionális politika első magyarországi szakaszának (2004-2006) területi értékelése, különös tekintettel a Közép-Magyarországi régió fejlesztésére	255
Dancs László: A munkaerőpiac és az átlagbérek regionális különbségei Ukrajnában	267
Balsók István: Tények, kihívások és félelmek - az új tagállamok helye az EU munkaerőpiacán	273
Tóth Tibor: A Regionalizáció története Franciaországban	279
A KÁRPÁT-MEDENCE FÖLDRAJZI VETÜLETBEN	
Csüllög Gábor: A Tisza és mellékfolyói a Kárpát-medence történeti térszerkezetében	287
Tamás Edit: A Tokaj-hegylajai német telepítések története	293
Demeter Gábor - Bagdi Róbert: Migráció és asszimiláció a Partiumban 1715-1910	299
Szilágyi Ferenc: Partiumi közigazgatási változások az ezredforduló után	307
Mátyás Szabolcs: A határon átnyúló magyar-román rendvédelmi együttműködések belföldrajzi kérdései	317
Májás Anikó: A Debreceni Egyetem és a romániai magyar nyelv felsőoktatási intézmények képzési struktúrájának összehasonlítása	323
Fodor Gyula: A kárpátaljai magyar nyelv felsőoktatás Kezdetei és jelenlegi helyzete	329
Géber János: Hálózat alapú térszerkezet-vizsgálatok egy határmenti térszerkezet példáján	337
Mujacsics Levente - Vass Róbert: A Városok Falvak Szövetsége-kulturális régió szerepe Európa egységesülésében	343
Koncz Gábor: A magyarországi haltermelés földrajzi sajátosságai	349
TELEPÜLÉSEK - MEGYÉK - RÉGIÓK	
Martonné Erdős Katalin - Szilágyi Zsuzsanna: Hajdú-Bihar megye turizmusának fejlesztési lehetőségei	357
Csordás László: A második otthonok kialakulása, funkciója és formái	371
Kozma Gábor: A dekoncentrált államigazgatási szervezetek központjainak változása az új évezredben	379

Szegedi Sándor: A városi h sziget er ssége és a településméret közti összefüggések vizsgálata Debrecenben és a környez településeken	387
Balázs Boglárka - Szabó Gergely: A Heves környéki illegális hulladéklerakók felmérése és geoinformatikai vizsgálata	395
Szabó György: A települési környezetvédelem keretei	401
Patkós Csaba-Baros Zoltán: Malmö, „a holnap városa” - fenntartható városfejlesztés Svédországban	407
Ruszkai Csaba: A LEADER+ közösségi kezdeményezés (2000-2006) és a LEADER-Program (2007-2013) összehasonlító elemzése	415
Pénzes János: A jövedelmek és a megyeszékhelyek elérhet ségének összefüggései az Észak-Alföldi Régióban	421
Molnár Ern : Az Észak-alföldi Régió ipara a rendszerváltás után	429
Félegyházi Enik : A Hajdúhát két érvölgyének mikrorétegtani elemzése	437

A KÁRPÁTALJAI MAGYAR NYELV FELS OKTATÁS KEZDETEI ÉS JELENLEGI HELYZETE

Fodor Gyula*

II Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskola létrejöttének története

A Kárpátaljai Magyar Tanárképző F iskola jelenleg az egyetlen magyar nyelv felső oktatási intézmény Magyarországon határain kívül, amelyet az adott ország (jelen esetben Ukrajna) hivatalosan elismert és akkreditált. A F iskola létrejötte és működésének engedélyének kiadása 1996-ban egy „szerencsés” politikai konstelláció, illetve az ezen belül megkötött alkuk eredménye volt. A F iskola megalakulásának kezdetei 1993 decemberére tehetőek, amikor bejegyzésre került a Kárpátaljai Magyar F iskoláért Alapítvány. Ennek alapító tagjai a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, a Kárpátaljai Református Egyház, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség és a Beregszászi Városi Tanács voltak. Az Alapítvány rögtön felkérte a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző F iskolát, hogy biztosítsa a képzés beindításához szükséges tartalmi feltételeket, vagyis a megfelelő tanterveket és oktatókat (Orosz L., 1997). Így jött létre az akkor még újdonságnak számító ún. speciális képzés, amelyben a hallgatók hétfői formában, azaz minden hét péntekjén vasárnapig tanultak. Tehát akkor, amikor a nyíregyházi f iskola a beregszászi képzés rendelkezésére tudta bocsátani saját oktatóit. Így ez az oktatási forma lényegében átmenetet képezett a levelező és a nappali tagozatos képzés között. Maga a tényleges oktatás már 1994 szeptemberében megkezdődött, mégpedig összesen négy szakon (tanítói, óvodapedagógia) és szakpáron (angol-földrajz, angol-történelem). A képzés helyeül átmenetileg a Beregszászi Magyar Gimnázium erre a célra „kölcsönadott” helyiségei szolgáltak. A négyéves (tanítói és óvodapedagógia szakokon hároméves) képzés sikeres elvégzése után a beregszászi hallgatók magyarországi mintájú f iskolai oklevelet kaptak.

Egy év elmúltával a már két évfolyammal működő F iskola a Beregszászi 18. Számú Ruháipari Szakközépiskolába költözött át, ugyanis a duplájára nőtt a hallgatói és oktatói létszám miatt a Magyar Gimnázium már szűknek bizonyult a képzés számára.

Közben, 1996 nyarán a Kárpátaljai Magyar Tanárképző F iskola megkapta az Ukrajnai Állami Akkreditációs Bizottság oktatási tevékenység folytatására feljogosító engedélyét, az ún. licenzt (OROSZ L., 1997). Ettől kezdve a nyíregyházi f iskola fokozatosan kivonult a képzésből, a nyíregyházi oktatók helyét pedig lassan kárpátaljai tanárok vették át. Ám az intézmény továbbra is megmaradt alapítványi f iskolának, vagyis az ukrán állam anyagilag nem járul hozzá a fenntartásához, de a képzés befejezése után a végzősök már ukrán mintájú diplomát kapnak.

1997-ben a Kárpátaljai Református Egyház a F iskola rendelkezésére bocsátotta az államtól frissen visszakapott járási gyermekklinika épületét, így az intézmény negyedik tanéve már az új, az elbűriknél jobb anyagi bázissal rendelkező és tartósabbnak ígérkező „telephelyen” kezdődhetett el.

Időközben egy ukrán-magyar kormányközi egyezmény értelmében a f iskola tulajdonába került a korábbi Barátság Szálló, valamint a Megyei Törvényszék (később

* Fodor Gyula, f iskolai tanár, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskola, 90200 Beregszász Kossuth tér 6., Ukrajna, e-mail: gyula_fodor@hotmail.com

Beregszászi M. szergvár) épülete is. Előbbiben alapítványi és pályázati pénzekből a főiskola modern, szinte minden igényt kielégítő, 80 férőhelyes Kölcsey Ferenc Szakkollégiuma került kialakításra, utóbbi pedig ma már az intézmény fő épülete, amelyben a tantermeken és tanszéki helyiségeken kívül a korszerű Puskás Tivadar Számítástechnikai Központ, egy több száz fő befogadására alkalmas rendezvényterem és a Rektori Hivatal irodái is helyet kaptak.

2003. decemberében a főiskola felvette II. Rákóczi Ferenc nevét, ugyanakkor a korábbi elnevezésből kikerült a „Tanárképzés” jelzés, amit az új, nem pedagógiai szakok (például az agronómia szak) indítása is indokolt (Fodor Gy., 2004).

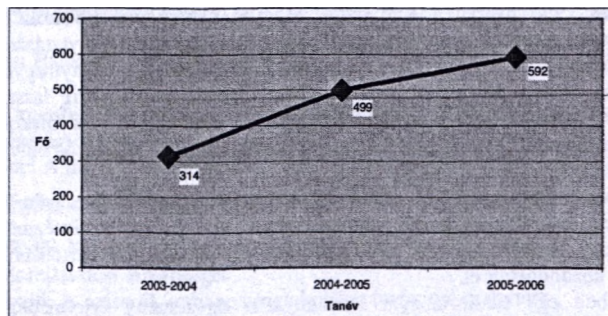
A 2005-2006-os tanév kezdetén a jól megválasztott oktatáspolitikának köszönhetően sikerült a főiskolán ködtetett szakok számát 27-re emelni. Ez azt jelenti, hogy a kezdetekhez képest már huszonnhárommal, az előző tanévhez képest pedig tizeneggyel több szak és szakpár közül választhattak a jelentkezők. Így a tanév első félévében a 27 szakon (szakpáron) összesen 592 hallgatója volt a főiskolának. Ebből 561 diák nappali tagozatos, 31 pedig a három szakon frissen beindított másoddiplomás képzések hallgatója volt.

A főiskola vonzáskörzete és annak változása az utóbbi három tanév során

A 2003-2004-es tanévben a főiskolának hét szakon és szakpáron összesen 314 hallgatója volt. Közülük a tanév végén öt szakon és szakpáron (angol-földrajz, angol-történelem, történelem-földrajz, tanítói, óvodapedagógia) összesen ötvenegyen tettek sikeres államvizsgát és szereztek diplomát.

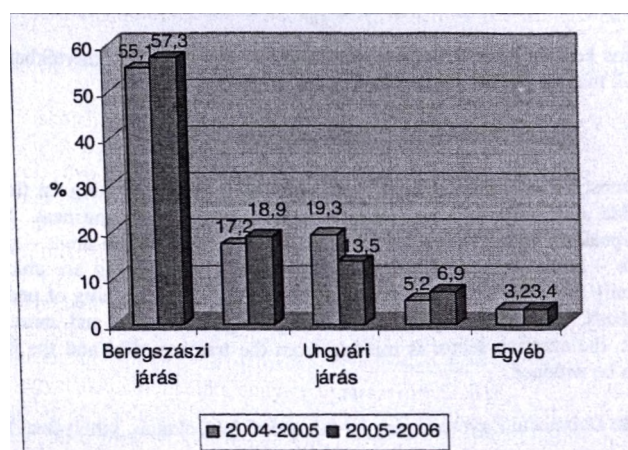
A 2004-2005-ös tanévben sikerült a főiskolán ködtetett szakok számát 16-ra emelni. 10 új szak kezdte először működését, miközben a régi szakok közül megszűnt az angol-földrajz szakpár. A 2004. évi felvételi vizsgák alkalmával 241 hallgató nyert felvételt a főiskolára, így az intézmény hallgatói létszáma (499 fő) gyakorlatilag megduplázódott.

A 2005-2006-os tanév kezdetén a választható szakok száma 27-re emelkedett. Ez azt jelenti, hogy az előző tanévhez képest tizeneggyel több szak (párosítás) közül választhattak a jelentkezők. A hallgatók létszáma ugyanakkor nem annyira ugrásszerűen, mivel számos új, kísérleti jellegű szak viszonylag kevés diákkal kezdte meg működését (1. ábra). Az 592 hallgató túlnyomó többsége nappali tagozatos volt, mindössze 5,2%-uk járt az új keletű másoddiplomás képzések valamelyikére (Fodor Gy., 2005).

1. ábra. A főiskola hallgatói létszámának változása 2003 és 2005 között (az adott tanév első félévében beiratkozott hallgatók száma alapján) (Forrás: Tanulmányi Osztály)

A hallgatók Kárpátalján belüli járási megoszlását vizsgálva az derült ki, hogy a tárgyalt időszakban a diákok összesen 7, általában síkvidéki járásból érkeznek. A maradék 6 hegyvidéki járás ugyanakkor szinte teljesen kimarad a felsőiskola beiskolázási körzetéből. E jelenségnek viszonylag egyszerre magyarázata van, ugyanis a felsőiskola diákjainak döntő többsége a Kárpátaljai-alföld tömbmagyarságából kerül ki, csupán néhány hallgató érkezik a rahóói, a técsi, a huszti vagy a szolyvai járás magyar szóróványából. A hallgatók közel 60%-át így a beregszászi járás adja, aminek egyik oka a viszonylag kis távolság, illetve az ebből adódó könnyebb elérhetőség. Ám a legnagyobb szerepet ebben az játsza, hogy a beregszászi járás Kárpátalja „legmagyarabb” közigazgatási egysége és itt a legnagyobb a felsőiskola elsődleges utánpótlás-bázisát képező magyar tannyelvű általános- és középiskolák száma (annak idején, természetesen, mindez az intézmény telepítését is nagyban meghatározta). A második helyen korábban az ungvári járás állt, ám az elmúlt tanévben az „elretört” nagyszőlősi járás megelázte és egy hellyel hátrébb szorította.²

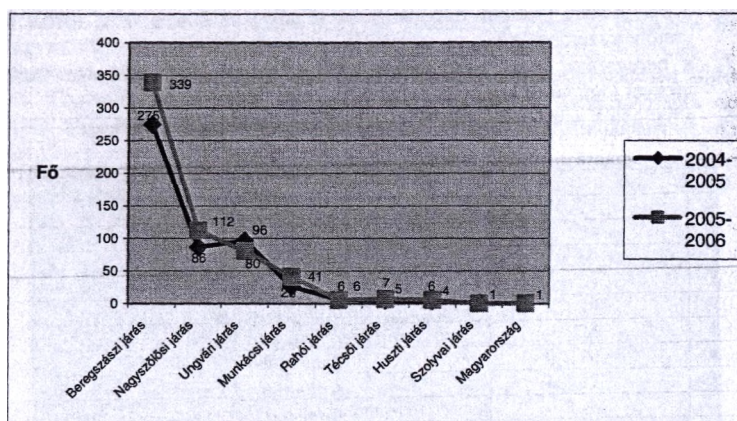

2. ábra. A hallgatók járási megoszlásának változása (Forrás: Tanulmányi Osztály)

Érdekes, hogy a földrajzilag közeli és viszonylag jelentős számú magyarságot felvonultató munkácsi járás alig 5-7%-al képviselteti magát (2-3. ábra). Ennek elsődleges oka a Munkácsi Humánpedagógiai Felsőiskola és a Munkácsi Technológiai Felsőiskola „elszívó” hatása. Sőt, a tanítóképzés még a beregszászi járásból is jelentős számú diákot „átcsábít”, mivel rendszeresen indít magyar tannyelvű csoportokat is (Fodor Gy., 2004).

Ami a II. Rákóczi Ferenc KMF hallgatóinak szakonkénti összetételét illeti, az utóbbi két tanévben a mind az öt évfolyamon „futó” angol-történelem szak áll az élen (az összes hallgató 12,5%-ával). Ez az egyetlen olyan tanári szak, amely a felsőiskola megalapításának első percétől létezik és az angol nyelv sokoldalú felhasználhatóságának köszönhetően valószínűleg még sokáig lesz rá igény Kárpátalján. A második helyen az utóbbi három évben már nem indított egyszakos földrajz-tanárképzés található (9,6%), bár részesedése az elmúlt tanévhez képest több mint 5%-ot csökkent. Ez a szak ugyanis már csak a meglévő 2 évfolyam (4-5.) kifizetéséig létezik, vagyis két év múlva teljesen meg fog szűnni. Ennek fő oka, hogy a négyévesnek indult, de azóta ötévesre bővített képzés nem illeszkedik

szervesen az ukrainai felső oktatás szerkezetébe, másrészt az eddigi képzés jelentős túlkínálatot eredményez az egyszakos földrajztanárokból, akiknek így idovel komoly gondot fog jelenteni az iskolában való elhelyezkedés, nem lévén más szakok, ami növelné a munkába állás esélyeit (FODOR Gy., 2004). A szakági rangsor harmadik helyén a szintén minden évfolyamon „futó” történelem-földrajz párosítás áll (8,6%), amely lassan teljesen átveszi a 2004-ben megszüntetett angol-földrajz szakpár helyét a földrajztanár-képzésben (1. táblázat).

3. ábra. A hallgatók számának változása járási bontásban (Forrás: Tanulmányi Osztály)

Az egyes szakok megyében való területi eloszlása igen változatos képet mutat, igaz minden szak esetében szembe nem a beregszászi járás dominanciája. A népesebb szakokat megvizsgálva kijelenthetjük, hogy innen származott az agronómia szakos hallgatók 65,4 %-a (az előző tanévben 82,4 %) és a matematika-informatika szakpáron tanulók 65 %-a. Emellett a járás 60 %-os (vagy afölötti) részesedést ért el az angol-történelem, a földrajz, a magyar-történelem és a tanítói szakok esetében is, míg az angol-magyar, a magyar-angol, a földrajz-biológia, a földrajz-történelem, a történelem-földrajz, a magyar-ukrán, az óvodapedagógia és az óvodapedagógia-ének-zene szakoknál 50 és 60 % közötti volt a reprezentáltsága. Az összesített rangsor 2. helyén álló nagyszőlősi járás az óvodapedagógia-ének-zene szakpárnál érte el a legnagyobb részesedést, itt a hallgatók közel felét (40,9 %) adta. Emellett jól reprezentált volt az angol-magyar (34,3 %), a tanítói-óvodapedagógia (30,8 %), a biológia-földrajz (27,5 %), a magyar-angol (26,3 %) szakpárokon, illetve az óvodapedagógia szakon (25 %) is.

Az összetett sorrend harmadik helyét elfoglaló ungvári járás már csak a kis létszámú szakok esetében tudott jelentősebb részesedést felmutatni: így például a 6 hallgató felét adta az előző évben indított történelem-angol szakpáron. A nagyobb létszámú szakok közül egyaránt 20 %-os részesedést ért el a biológia-földrajz és a magyar-történelem szakpárok vonatkozásában, míg a földrajz, az óvodapedagógia, a tanítói és az agronómia szakok, valamint az angol-történelem és a történelem-földrajz szakpárok esetében a járás reprezentáltsága 15 és 18 % közötti volt. Szám szerint a legtöbb hallgatója az angol-történelem szakpáron volt (12 f.; 16,2 %). A munkácsi járás részesedése minden régebbi

Szak esetében 10 % alatt maradt, ugyanakkor a hallgatók 26,3 %-át adta az elször három éve indított tanítói-angol szakpár esetében. 20 % fölé volt a járás részesedése a mindössze hét hallgatóval működő magyar-ukrán, illetve a négy hallgatóval „fűtő” tanítói-vizuális nevelés szakpárok esetében is, míg szám szerint a legtöbb hallgatót a történelem-földrajz szakpáron vonultatta fel (5 f ; 9,8 %).

A többi, hegyvidéki járás együttesen sem tudott 10 %-nál nagyobb részesedést felmutatni a népesebb szakok esetében. Említsére egyedül a másoddiplomás képzéseken elért 12,9 %-os reprezentáltságuk érdekes, mivel itt a 31 hallgatóból 4 e járások magyar szórvaiból érkezett.

I. táblázat. A II. Rákóczi Ferenc KMF hallgatóinak szakonkénti megoszlása (2003-2005)*

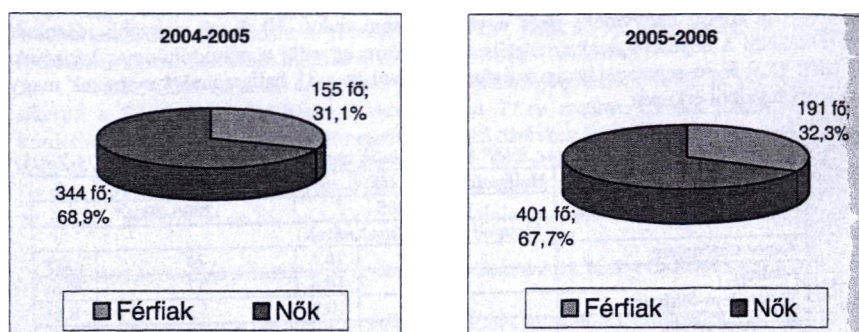
Szakok (szakpárok)	Hallgatók száma (f) %		Hallgatók száma (f) %	
	2004-2005		2005-2006*	
Nappali szakok (szakpárok)				
Angol-történelem	83	16,6	74	12,5
Földrajz	74	14,8	57	9,6
Történelem-földrajz	54	10,8	51	8,6
Óvodapedagógia	69	13,8	40	6,8
Tanítói	53	10,6	40	6,8
Biológia-földrajz	25	5,0	40	6,8
Matematika-informatika	24	4,8	40	6,8
Angol-magyar	20	4,0	32	5,4
Agonómia	17	3,4	26	4,4
Óvodapedagógia-ének-zene	-	-	22	3,7
Földrajz-biológia	14	2,8	20	3,4
Magyar-angol	11	2,2	19	3,2
Tanítói-óvodapedagógia	12	2,4	17	2,9
Ukrán-magyar	10	2,0	17	2,9
Tanítói-angol	14	2,8	15	2,5
Földrajz-történelem	11	2,2	14	2,4
Magyar-történelem	8	1,6	10	1,7
Magyar-ukrán	-	-	7	1,2
Történelem-angol	-	-	6	1,0
Tanítói-vizuális nevelés	-	-	4	0,7
Történelem-magyar	-	-	3	0,5
Tanítói-német	-	-	3	0,5
Óvodapedagógia-angol	-	-	3	0,5
Óvodapedagógia-német	-	-	1	0,2
Másoddiplomás képzések				
Tanítói	-	-	13	2,2
Óvodapedagógia	-	-	10	1,7
Történelem	-	-	8	1,4
Összesen	499	100,0	592	100,0

* A tanév els félévében beiratkozott hallgatók (Forrás: Tanulmányi Osztály)

A hallgatók nemi összetételét vizsgálva megállapítható, hogy II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskolán állandósult az er teljes n többlet: a 2005-2006-os tanévben a hölgyek tették ki az összes hallgató közel 68 %-át. Igaz, hogy arányuk az el z tanévhez képest több mint 1 %-al csökkent, ez azonban az éves ingadozás szokásos mértékén belül

marad, így a közeljövben nem valószínűbbé válik az aránycsökkenésük. Mindez azt bizonyítja, hogy a pedagógusi szakma az utóbbi időkben Kárpátalján is erősen „elnevesedett” (4. ábra).

Különösen szembeesik a női többség a hallgatók nagyobbik részét adó beregszászi járásban, itt ugyanis a hallgatók 71,4 %-a nő volt (a 2004-2005-ös tanévben 71,3 %). Másrészt szólván, minden egyes beregszászi férfi hallgatóra átlag 2,5 nő jutott.

4. ábra. A hallgatók nemi összetételének változása (Forrás: Tanulmányi Osztály)

Végül azt vizsgáltam, hogy a F iskola elsődleges hallgatói bázisát képező beregszászi járás településeiben hogyan oszlottak meg az intézmény diákjai. A vonatkozó vizsgálatokból az derült ki, hogy a 2004-2005-ös tanévben a beregszászi járás 275 hallgatójából 75-öt maga Beregszász megyei jogú város „delegált” (27,3 %). Ráadásul a 2005-2006-os tanévben ez a mutató egy százalékkal még nőtt is. A többi település közül Mezővári, Nagybereg, Makkosjánosi, Beregdéda, Bányászi, Beregújfalú, Gát, Beregsom, Bene és Badaló képviseltette magát tíz vagy annál több hallgatóval, ugyanakkor a beregszászi járás nyolc, jobbára szlávok lakta településéről egyetlen hallgató sem érkezett a f iskolára (5. ábra).

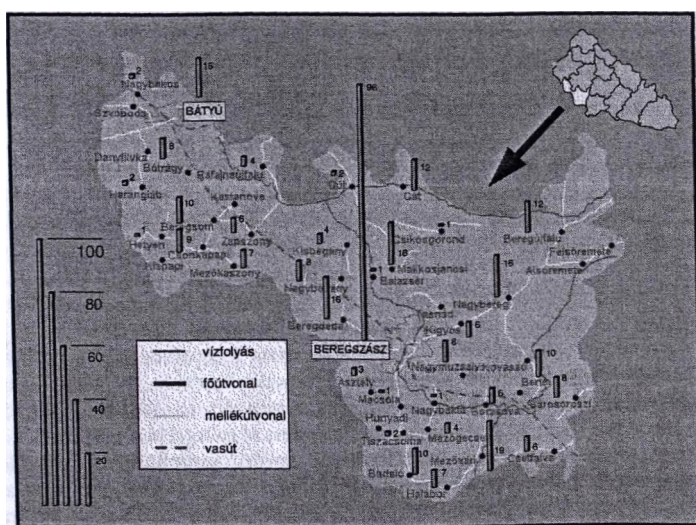
Az egyes települések százalékos részesedését illetően Beregszász mögött szoros volt a „verseny”, hiszen a következő hét község egymáshoz képest gyakorlatilag 2 %-os különbségen belül maradt. Közülük a 19 hallgatót adó Mezővári részesedése volt a legnagyobb (5,6 %), majd három település (Nagybereg, Makkosjánosi, Beregdéda) következett, egyaránt 4,7 %-al. Kettszorosán követte a 4,4 %-ot elérő Bányászi, majd a 3,5-3,5 %-ot felmutatni képes Beregújfalú és Gát. A többi település már csak 3 %-alatti részesedéssel bír: Beregsom, Bene és Badaló 2,9-2,9 %-al. Csonkapapi 2,7 %-al, Sárosorosi, Nagybégány, Nagymuzsaly és Bótrágy pedig 2,4-2,4 %-al.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az eddigiekben vázoltak alapján Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskolával kapcsolatosan a következő megállapítások a legfontosabbak:

1. a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskola (így az önálló kárpátaljai magyar nyelv felsőoktatás) megalakulásának kezdetei 1993. decemberére tehetőek, amikor bejegyzésre került a Kárpátaljai Magyar F iskoláért Alapítvány.

2. jelenleg a f iskola az egyetlen olyan magyar nyelv fels oktatási intézmény Magyarországon határain kívül, amelyet az adott ország (adott esetben Ukrajna) hivatalosan elismert és akkreditált
3. az intézmény ma 27 különböző (els sorban pedagógiai) szakkal és szakpárral rendelkezik
4. a f iskolához tartozik a modern, 80 férőhelyes Kölcsey Ferenc Szakkollégium és a Puskás Tivadar Számítástechnikai Központ
5. a f iskola hallgatóinak döntő többsége a beregszászi járásból kerül ki, de számottevő a nagyszőlősi és az ungvári járások részesedése is
6. a beregszászi járásból való hallgatók túlsúlya az összes szak, illetve szakpár esetében szembejelenő
7. a beregszászi járás hallgatóinak több mint egynegyedét maga Beregszász megyei jogú városa adja
8. a hallgatók nemi összetételében igen érdekes arányok mutatkoznak

5. ábra: A hallgatók településenkénti megoszlása a beregszászi járásban, 2005-ben (fő) (Forrás: Vaszilenko O. M., 1993 alapján, átdolgozva)

Irodalom

- Fodor Gyula (2004): *The Drawing Area of the Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College*. In: Cross-border Co-operations - Schengen Challenges. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen
- Fodor Gyula (2005): *A humán erőforrás-képzés jelenlegi helyzete a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán*. In: „Tájak - Régiók - Települések...”, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen

Fodor Gyula (2006/a): *A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskola vonzáskörzetének változása 2003 és 2005 között.* In: Acta Beregsasiensis, voi. VI/1, pp. 100-111, PoliPrint Kiadó, Ungvár

Fodor Gyula (2006/b): *The Role of the Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College in the Improvement of Human Resources of Transcarpathia.* In: „Regional Development in the Romanian-Hungarian Cross-border Space - From National to European Perspective” (szerk. Prof. Dr. Süli-Zakar István-Prof. Dr. Ioan Horga), pp. 159-168, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen

Orosz Ildikó (1997): *A Kárpátaljai Magyar Tanárképző F iskola születése.* In: Határmenti együttműködés a felső oktatásban. Acta Paedagogica Debrecina, Debrecen

... M. (1993): ... M=1: 200000.

[Vaszilenko, ... (1993): A Kárpátaljai terület. Általános földrajzi térkép. M = 1:200000, Kijev]

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar F iskola Tanulmányi Osztályának adatai 2004-2006, Beregszász